

Jąkanie

Jak pracować:

- unikać nagłego wzywania do odpowiedzi i stawiania na środku przed klasą,
- umożliwić rozpoczynanie wypowiedzi w parze lub samemu w zwolnionym tempie rozpocząć wypowiedz np. pierwszego słowa wiersza,
- dawać możliwość odpowiedzi pisemnej ,
- zachęcać do uczestniczenia w aktywności klasowej (organizowanie imprez, wyjść itp.),
- dowartościowywać, wzmacniać poprzez wykorzystywanie każdej okazji do pochwał i podkreślania mocnych stron ucznia.
- oceniając wypowiedź ucznia, który się jąka – brać pod uwagę treść wypowiedzi, a nie jej formę brzmieniową. Jąkanie się nie oznacza braku wiedzy, a jedynie trudność w jej przekazaniu.
- jeśli uczeń jākający się używa jakichś technik, gestów bądź urządzeń wspomagających mówienie – pozwolić mu na to i zachęcić do ich stosowania podczas zajęć lekcyjnych.
- porozmawiać z uczniem o jego problemach w mówieniu, poznać jego potrzeby i obawy. Możecie wspólnie uzgodnić zasady postępowania.

Czego nie robić:

- nie mówić za ucznia i nie odpowiadać za niego na pytania- zwiększy to jego niepewność gdy samo będzie musiało mówić,
- nie powtarzać uczniowi „nie jākaj się” (on nie robi tego specjalnie),
- nie polecać w trakcie wypowiedzi by uczeń powtórzył, mówił wolniej, pomyślał zanim powie- zwiększa to zaburzenia i tłumi spontaniczność mówienia,
- nie straszyć,

Zaburzenia artykulacyjne

Jak pracować:

- do czasu wyrównania niedoborów można stosować w pewnych sytuacjach bardziej liberalne oceny, a wypowiedzi ustne oceniać za treść, a nie za formę.
- należy pamiętać o motywowaniu uczniów do podejmowania aktywności werbalnej (słownego pochwalenia dziecka za podejmowany wysiłek i próby poprawnego wypowiedzenia się).

Czego nie robić:

- zaburzenia artykulacyjne nie mogą być powodem zaniżania ocen,
- uczniowie z wadą wymowy nie powinni być pytani, jako pierwsi,
- unikać poprawiania wymowy dziecka przy całej klasie żądając kilkakrotnego powtarzania danego słowa, zaburzenia mowy nie mogą być powodem zaniżania ocen.

Dzieci, które przejawiają problemy z mową, mogą mieć trudności w czytaniu, pisaniu i rozumieniu poleceń. Przez to, że źle wymawiają głoski, to również źle je zapisują i odczytują. Zdarza im się zmieniać kolejność liter w wyrazie, przestawiać lub gubić całe sylaby. Trudności są szczególnie widoczne w pisaniu ze słuchu, głośnym czytaniu i opowiadaniu. Źle odczytany wyraz zmienia się w słowo o innym znaczeniu lub w ogóle nie ma znaczenia, przez co dziecko gubi sens wypowiedzi. Pojawiają się również liczne agramatyzmy, błędy ortograficzne i językowe.

Dla przykładu dziecko z mową bezdźwięczną realizuje głoski dźwięczne jako bezdźwięczne, co w wielu przypadkach może zmieniać znaczenie słowa i przyczyniać się do zapisywania wyrazu z błędem ortograficznym: domek – tomek, żyła – szyła, bułka – pułka, medal – metal itd.

Odpowiednio wcześnie podjęta terapia logopedyczna może zmniejszyć lub całkowicie zlikwidować wadę, niezależnie od jej rodzaju i nasilenia. Terapia jest niezbędna i nie należy odkładać jej na później.

Osoby słabosłyszące i niesłyszące

Jak pracować:

- uczeń powinien zajmować odpowiednie miejsce w klasie, w pierwszej ławce,
- ławki powinny być tak ustawione, aby uczeń miał możliwość obserwować zarówno nauczycieli, jak i kolegów,
- źródło światła powinno znajdować się nad uczniem, by twarz nauczyciela, była odpowiednio oświetlona,
- ucho lepiej słyszące uczeń powinien mieć skierowane w stronę klasy, osoby mówiącej,
- prowadząc lekcję należy stać w pobliżu ucznia, zwróconym w jego stronę, mówić w sposób naturalny, wyraźnie, unikać pojedynczych słów, stosować krótkie zdania lub frazy, upewniając się czy uczeń rozumie o co pytamy lub co do niego mówimy (ma to mobilizować ucznia do lepszej koncentracji uwagi i ułatwiać mu zrozumienie tematu),
- chcąc doskonalić umiejętności językowe ucznia należy skoncentrować się na wzbogacaniu zasobu słownika biernego i czynnego, zrozumieniu, omawiając istotne pojęcia i wyjaśniając nowe słownictwo,
- należy zachęcać ucznia by dawał znać, gdy czegoś nie usłyszał lub nie zrozumiał,
- ważne jest utrzymać niski poziom hałasu w klasie wyjaśniając uczniom dlaczego to jest istotne,
- przy omawianiu tematu należy zapisać na tablicy słowa kluczowe oraz używać pomocy wizualnych,
- w pierwszych latach nauki szkolnej nauczyciel może z wyprzedzeniem podawać rodzicom tematy zajęć,

Czego nie robić:

- nauczyciel nie powinien przemieszczać się po klasie,
- nauczyciel nie powinien jednocześnie pisać i mówić,

W trakcie lekcji należy uwzględnić, że trudności w odbiorze bodźców zewnętrznych na drodze słuchowej ucznia z wadą słuchu powodują szybszą męczliwość układu nerwowego, słabszą koncentrację uwagi. Może to powodować wyłączenie się myślowe, objawy zmęczenia, dekoncentrację, luki pamięciowe.

Zaburzenia przetwarzania słuchowego

Jak pracować?

- W miarę możliwości należy zredukować wszelkie niepotrzebne szумы i hałasy w klasie.
- Unikaj dużej ilości zaburzających bodźców w klasie: TV, komórka, komputer, radio.
- Uczeń powinien patrzeć na Ciebie, gdy mówisz.
- Zwracaj się do dziecka za pomocą prostych zdań, mów nieco spokojniej, w wolniejszym tempie. Za każdym razem upewnij się, czy uczeń właściwie zrozumiał polecenie.
- Poproś, aby uczeń powtórzył polecenie.
- Podczas sprawdzianów i klasówek należy szczególnie upewnić się, czy polecenia zostały zrozumiane przez ucznia, ewentualnie należy podać w innej formie np. bardziej rozwiniętej.
- Zapisuj polecenia do wykonania, prace domowe.
- Przydzielaj mu stałe obowiązki, traktować na równi z innymi uczniami.
- Nawiązać ścisłą współpracę między wszystkimi nauczycielami, zachęcać ucznia do aktywności, inicjowanie dialogu,

Czego nie robić?

- Gdy mowa nie jest kierowana bezpośrednio do uczniów, mogą jej nie rozumieć. Podobnie z pytaniami i poleceniami - często nieprawidłowo reagują na nie, zwłaszcza, gdy są długie i skomplikowane.
- Nie dopuszczać do sytuacji upokarzających ucznia.

Wskazówki do pracy z uczniami u których stwierdzono zaburzenia komunikacji językowej